

EDICTUM A KASZTÍLIAI ÉS ARAGÓNIAI ZSIDÓK KIŰZETÉSÉRŐL

1492. március 31.

Don Ferdinánd és doña Izabella (...) Tudjátok meg, vagyis tudnotok kell, minthogy a'képpen tájékoztatának bennünket, hogy eme királyságainkban voltak némely rossz keresztények, kik zsidó hitre térének, megtadván a mi szent katolikus hitünket, abból következő, hogy zsidók és keresztények gyakorta érintkezének az udvarban, mit Toledo városában alapítánk az évezred négyszáznyolcvanadik elmúlt esztendejében, megparancsolánk hát, távolíttassanak el a mondott zsidók királyságunk és birtokaink összes városaiból, falvaiból, adassék számukra zsidónegyed és különvált hely, ahol élhetnének, remélvén, hogy szétválasztásukból javulás fogan.

Továbbá elrendelénk és megparancsolánk, mily módon állíttassék inkvizíció mondott királyságainkban és birtokainkon, melyek mint tudni való, több mint tizenkét esztendeje tették és teszik dolgukat, általuk sok bűnös elveszejtetett, amint ez ismeretes, és amint bennünket az inkvizítorok és számos más vallásos, egyházi és laikus személyek tájékoztatának, nyilvánvaló és szembezőkő, mily nagy ártalmukra vált és válik a keresztényeknek zsidókkal való érintkezésök, együttélésök, bebizonyított, hogy szüntelen megkísértik minden lehetséges úton-módon pusztítani és a mi katolikus hitünköt eltántorítani a hívő keresztényeket, elcsábítani és megrontani ártalmas hiedelmökkel és vélekedésekkel, ceremóniáik és vallásuk tiszteletére oktattván őket, gyülekezeteket formálván, hol felolvassák és tanítják nékik az ő törvényöket, hogy higgyenek benne és betartsák azt, megpróbálván körülmetélni őket és ivadékaikat, könyveket adván nékik, hogy abból imádkoznának, kinyilvánítván mely bűjtökön koplaljanak, összefővén vélok, hogy vallásuk történetét olvassák és tanítsák nékük, tudósítván őket hűsvét közeledtéről, figyelmükbe vésvén, mit kell megtartaniok, mit kell cselekedniök, házaikból vivének és ajándékoznak nékik kovásztalan kenyeret és szertartásaik szerint leölt állatok húsát, előírván, mitől kell megtartóztatniok magukat, evésben és egyéb dolgaikban, hogy megtartassék a törvényök, meggyőzván őket arról, hogy kövessék és betartsák Mózes törvényét, értelmükbe vésvén, hogy kí-

vüle nincs más törvény, sem igazság, mindez kiviláglik mind magoknak a zsidóknak, mind az általuk megrontottaknak és becsapottaknak számos mondásából és valóságából, miáltal katolikus szent hitünk kárvallása, megrontása, gyalázata egyre jobban terjed.

Minthogy már régóta sokfelől, sokak által híret vetjük ennek és tudjuk, mindeme bajoknak és helytelenségeknek abban rejlik valódi orvoslása, hogy teljes egészében megszüntessük a kapcsolatot a mondott zsidók és keresztények között, és kiűzzük egész királyságunkból, meg kívántunk elégedni azzal, hogy megparancsoljuk, távozzanak Andalúzia összes városaiból, falvaiból, minden helységéből, hol a legtöbb kárt okozták volt, azt hívén, hogy elégséges leend a többiek királyságaink és birtokaink más városaiban, falvaiban és helységiben felhagyniok fentnevezett cselekvésekkel.

És mivel tudomásunkra jutott, hogy sem ez, sem a fent mondott zsidók elítélése, akiket súlyosan vétkesnek találtak katolikus szent hitünk elleni mondott bűnökben és büntettekben, nem hozott teljes jobbulást, elhárítandó és gyógyítandó, hogy végre megszűnjék eme hatalmas gyalázata és sértése a keresztény hitnek és vallásnak, és minthogy naponként megesik és látnivaló, hogy a mondott zsidók még makacsabban kitartanak gonosz és ártó szándékukban, ahol élnek és forgolódnak, és hogy ne maradjon hely, hol szent hitünket támadják, mit Isten eleddig meg kívánt őrizni, attól mint kik elbuktak, sorvasztván ezzel az Anyaszentegyházat, ami emberi gyengeségünk és gyarlóságunk folytán, valamint az ördög ravaszsága és incselkedése folytán, mivel szüntelen fűgén csatázik velünk, megtörténhet, ha a fő okot nem vágjuk el, kiűzván a zsidókat országainkból, minthogy amikor valamely súlyos és utálatos bűn követtetik el némelyek által valamely kollégiumban és egyetemen, jó ok van rá, hogy az ily kollégium és egyetem feloszlattassék és megsemmisítettessék, és kisebbek a nagyobbaktól, egyik a másiktól mind megbüntettesse. Azok pedig, kik megrontják a városok és falvak jó és tisztos életét, és megfertezvén megrontják a többieket, kergettessenek el a falvakból, még ha enyhébb okkal volnának is a közösség kárára, mennyivel inkább elűzendők eme legsúlyosabb bűn, veszély és fetezgetmián.

Végezetül mi, némely prelátusnak, királyságaink grandjainak és lovagjainak, tanácsunk tagjainak, a tudomány és lelkiismeret tudorainak javallatára és vélekedésére fölötte hosszas tanácskozásban megállapodánk, hogy megparancsolnánk, távozzanak királyságainkból mindama fent mondott zsidó férfiak és nők, és vissza ne forduljon, vissza ne térjen soha többé senki közülök földjeinkre. És erről kiadatjuk ezen levelünket, mely által megparancsoljuk bármely korú zsidó férfinak és nőnek, kik királyságainkban és birtokainkon élnek és laknak, legyenek bár helybéli szülöttek vagy sem, kik bármely okból jöttenek és itt lakoznak, hogy jelen év következő július havának végéig távozzanak mondott királyságainkból és birtokainkról, fiú- és leánygyermekikkel, szolgálóikkal és szolgálólányaikkal, minden zsidó rokonságukkal, nagyokkal csakúgy, mint kicsinyekkel, bármely korúak legyenek is, és vissza ne merészeljenek fordulni földünkre, sem ott tartózkodni, sem ott élni, sem átutazni, semmiféle módon, megbüntettessenek, ha nem eszerint cselekszenek, ha nem teljesítik parancsunkat, ha mondott királyságainkban és birtokainkon találtatnának, vagy bármily módon odamennének, halálbüntetéssel lakoljanak, és mindennemű javaik elkobzását kamaránk és kincstárunk javára vonnák magukra, mely büntetést ipso facto perbefogás, ítélet vagy vallo-mástétel híjával kell elszenvedniök.

Megparancsoljuk és érvényt szerzünk néki, hogy senki, mondott királyságunk egyetlen alattvalója, bármely rendű-rangú méltóságú személy lett légyen is, ne merészeljen zsidó férfit vagy nőt felfogadni, magához venni, befogadni, pártfogolni, védelmezni, sem nyíltan, sem titokban, a mondott határnap múltán, július végétől kezdve, soha többé, sem földjükön, sem házukban, királyságaink és birtokaink semminő részén, mert büntetésül összes javaiknak, hűbéreseiknek, váraiknak, örökségüknek elveszejtését vonják magukra. Hasonképp elvesz minden kiváltságuk, mit tőlünk nyerének, kamaránk és kincstárunk javára.

És hogy a mondott zsidó férfiak és nők a mondott idő alatt, a mondott július hó végéig jobban rendezhessék magok, javaik, birtokaik sorát, jelen parancsunkkal biztosítjuk királyi támaszunkról és védelmünkről a mondott idő alatt, a mondott július hó végéig, hogy nyugodalmasan járhatnak-kelhetnek, árusíthatják, elcserélhetik, elidegeníthetik összes javaikat, ingóságait és birtokaikat, kívánságuk szerint szabadon rendelkezhetnek azokkal, és a mondott idő alatt sem baj, sem kár, sem jogtalanság személyökben, javaikban nem érheti őket; ki megszegné királyi biztosítékunkat, magára vonja a tette szerénti büntetést. És éppen így engedélyt és felhatalmazást adunk a mondott zsidó férfiaknak és nőknek, hogy mondott összes királyságunkból és birtokunkról elvihetik tengeri és szárazföldi úton összes javaikat, tulajdonukat, azon megkötéssel, hogy sem aranyat, sem ezüstöt, sem belőlük vert pénzt, sem királyságunk törvényei szerint tiltott dolgokat ne vigyenek magokkal, eltekintve azon áruktól, melyek nem tiltottak vagy csereeszközök. Ugyancsak megparancsoljuk az összes tanácsosoknak, bírának, prefektusoknak, lovagoknak, fegyvernőköknek, tiszteknek és minden jó emberünknek és minden hűbéresünknek, született alattvalóinknak, hogy őrizzék, megtartsák és megőriztessék és betartassák jelen levelünket és mindazt mi benne foglaltatik, és adják meg mindazt a kegyet és segedelmet, mire nekik szükségök lehet, másképpen büntetésül tőlünk nyert méltóságuk és minden javaik kamaránk és kincstárunk számára elkoboztatik. És hogy ennek híre mindenkihez eljusson, és tudatlanságára senki ne hivatkozhasson, megparancsoljuk, hogy jelen levelünk hírül adassék a hirdetőtáblákon és szokványos helyeken. Kiadatott jó városunkban, Granádban, március havának XXXI-ik napján, a mi Urunk Jézus Krisztus születésének ezernégyszázkilencvenkettedik évében. Én, a király. Én, a királynő.

EGRY KATALIN FORDÍTÁSA

KŐFELIRAT A PORTUGÁLIAI BELMONTE ŐSI ZSINAGÓGÁJÁBÓL